

A 1617/kultur

Tekijä(t):
Kulttuuri- ja
koulutusvaliokunta

Dnro 14-00082-7

Valiokuntaehdotus lasten ja nuorten ulkoilutoiminnasta Pohjoismaissa

1. Valiokunnan ehdotus

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se käynnistää ja toteuttaa ulkoiluun liittyviä tapahtumia ja toimia, muun muassa pohjoismaisen konferenssin, vuonna 2015 järjestettävän pohjoismaisen ulkoiluvuoden yhteydessä. Tapahtumia voisi olla hyödyllistä suunnitella yhteistyössä pohjoismaisten ulkoiluyhdistysten kanssa. Niissä tulee ensisijaisesti keskittyä lapsiin ja nuoriin, terveyteen, liikkumiseen ja näihin liittyen myös katuliikuntaan.

että se laatii ja panee täytäntöön urbaanin ulkoilun pohjoismaisen strategian, joka edistää kaupunkien puistojen ja ulkoilualueiden käyttöä erityisesti lasten ja nuorten osalta, ja joka voi tarjota myönteisiä kokemuksia sekä fyysistä ja sosiaalista toimintaa fyysisen ja psyykkisen terveyden edistämiseksi. Siihen liittyen laaditaan osastrategia, jossa otetaan huomioon myös suurten kaupunkien ulkopuolella, esimerkiksi syrjäseuduilla asuvat lapset ja nuoret.

että Pohjoismaiden neuvoston luonto- ja ympäristöpalkinto jaetaan vuonna 2015 pohjoismaiselle hankkeelle, kampanjalle tai vastaavalle aloitteelle, joka edistää lasten ja nuorten mahdollisuuksia aktiiviseen ulkoiluun kaupungeissa ja joka tukee fyysistä, motorista ja sosiaalista kehitystä kaupunkien puistoissa ja virkistysalueilla ja joka mielellään myös kattaa esimerkkejä ja parhaita käytäntöjä ulko-opetuksesta, yleisesti ulkona tapahtuvaan oppimiseen liittyvästä liikkumisesta ja kestävästä toiminnasta.

että se käynnistää vertailevan analyysin Pohjoismaiden kaupunkisuunnittelun säännöistä ja lainsäädännöstä viheralueiden

ja virkistysalueiden saatavuuden näkökulmasta tavoitteena luoda tulevaisuuteen tähtääviä puitteita, jotta aktiivisista ulkoilumahdollisuuksista tulisi vaatimus kaupunkialueilla.

Pohjoismaiden neuvosto

että se sisällyttää Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2015 Tanskan-puheenjohtajakauden ohjelmaan pohjoismaista ulkoilutoimintaa koskevan strategian ja konferenssin sekä ulkoilutoimintaan liittyviä tapahtumia ja toimia edellä mainittujen että-lauseiden mukaisesti niin, että lasten ja nuorten näkökulma otetaan huomioon ja että ulkona leikkimisestä, oppimisesta ja liikkumisesta tulee oleellinen osa puheenjohtajakauden ohjelmaa erityisesti vuonna 2015 vietettävän pohjoismaisen ulkoiluvuoden valossa.

A 1617/kultur

Tekijä(t):
Kulttuuri- ja
koulutusvaliokunta

Dnro 14-00082-7

Pohjoismaiden neuvosto

että se antaa vuoden 2016 istunnossa suullisen selonteon ministerineuvoston työn puitteissa toteutetuista pohjoismaisen ulkoilutoimintaan liittyvistä tapahtumista ja toimista ja niistä saaduista tuloksista.

A 1617/kultur

Tekijä(t):
Kulttuuri- ja
koulutusvaliokunta

Dnro 14-00082-7

2. Taustaa

Luonto ja ulkoilu ovat keskeisiä Pohjoismaita yhdistäviä asioita ja arvoja.

Kehitys on kuitenkin huolestuttava koko Pohjolassa, koska kaupungeissa ja niiden ympäristössä sijaitsevat ulkoilualueet ovat vähitellen vähenemässä ja katoamassa. Samanaikaisesti yhteiskunnan luokkaerot lisääntyvät ja kasvavat. Luokkaeroja ei esiinny pelkästään varakkuuden tai sosiaaliluokan perusteella, vaan myös terveiden väestöryhmien sekä sairauden, stressin ja ylipainon takia terveysongelmista kärsivien ryhmien välillä.

Pohjoismailla on edessään monia samoja haasteita. Sen vuoksi on tärkeää pyrkiä yhdessä löytämään asiaan parhaat ratkaisut. Yhteistyöllä Pohjoismaat voivat saada ulkoilutoiminnalle enemmän huomiota ja parempia siihen liittyviä tuloksia.

Lisääntyvällä kaupungistumisella ja muuttovirroilla Pohjoismaiden suuriin kaupunkeihin voi olla negatiivisia vaikutuksia ulkoiluun. Yleisesti tiedetään kuitenkin, että asuinalueiden lähellä sijaitsevat vihreät keitaat vaikuttavat suoraan fyysiseen ja psyykkiseen yleisterveyteemme. Arvioiden mukaan yli kilometrin etäisyys asuinalueelta viheralueelle merkitsee suurempaa todennäköisyyttä kärsiä terveysongelmista, ylipainosta ja stressistä. Jotkut tutkimukset osoittavat myös, että stressillä on yhteys siihen, kuinka usein henkilö käy viheralueilla. Mitä useammin henkilö ulkoilee, sitä vähemmän hän kärsii stressistä.

Samaan aikaan on tiedossa, että lasten ja nuorten passiivisuus kasvaa. Eräässä tutkimuksessa on käynyt ilmi, että kesällä 2011 vain 26 prosenttia lapsista ulkoili päivittäin, mikä on 33 prosenttia vähemmän kuin heidän isovanhempiensa sukupolvi. Luvut osoittavat myös, että vuodesta 2004 lähtien esimerkiksi Tanskassa liikuntaa erilaisissa yhdistyksissä harrastavien osuus on laskenut 67 prosentista 41 prosenttiin. Passiivisuudesta voi sen vuoksi tulla yksi suurista seurannaisvaikutuksista.

Tämän vuoksi ulkoilutoiminnan suunnittelu on tärkeää, jotta saadaan aikaan tapahtumia ja toimia kaupunkien ja maaseudun asuin- ja lähialueilla, joilla lapset muutoinkin liikkuvat entuudestaan. Tarjonnan on tärkeää olla yksinkertaista ja helposti saatavilla, jotta nykyään ulkopuolelle jäävät väestöryhmät voivat helpommin osallistua esimerkiksi katuliikuntaan sekä ulkoiluun.

3. Lausunnot

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta on käsitellyt ehdotusta tammikuussa 2014, jolloin Tanskan ulkoiluneuvosto oli kutsuttu valiokuntakokoukseen. Siellä käsiteltiin ehdotusta ja ulkoiluneuvosto antoi ehdotusta koskevia ideoita ja ehdotuksia.

4. Valiokunnan näkemykset

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta pitää tärkeänä, että ulkoiluun kiinnitetään nyt poliittista huomiota pohjoismaisissa yhteyksissä. Pohjoismaat voivat tehdä huomattavasti enemmän yhteistyötä tällä alalla.

Pohjoismaissa lapset ja nuoret viettävät paljon aikaa tietokonepelien ja tablettitietokoneiden parissa, jolloin he istuvat fyysisesti passiivisina paikoillaan. Sillä voi olla erittäin suuria vaikutuksia kansanterveytemme. Tyypin 2 diabetes on kasvava ongelma erityisesti lasten ja nuorten keskuudessa. Samaan aikaan lapset liittyvät nykyään entistä harvemmin järjestöihin tai liikuntayhdistyksiin. Lapset ja nuoret harrastavat aiempaa enemmän yksilölajeja, esimerkiksi rullalautailua ja katujalkapalloa tai esimerkiksi maastopyöräilyä. Se on tietysti hyvä asia ja hyväksi terveydelle. Kaikilla väestöryhmillä ei kuitenkaan ole samoja edellytyksiä, ja niitä on autettava olemaan aktiivisempia. Kyseessä voivat olla ylipainoiset lapset tai haavoittuvassa asemassa olevat ja yksinäiset lapset. Tämä voi myös koskea vähemmistöryhmiä, erityisesti maahanmuuttajataustaisia tyttöjä, joilla ei ole välitöntä pääsyä tai mahdollisuutta harrastaa liikuntaa kulttuurierojen takia tai sukupuoleen ja urheiluun liittyvien stereotyyppisten käsitysten vuoksi.

Urbaani ulkoilu voi muuttaa tilannetta. Jos ulkotiloja hyödynnetään liikkumiseen innostavassa kaupunkisuunnittelussa, joka edistää leikkimistä, oppimista ja liikuntaa ja tukee aktiivista nuorisokulttuuria, entistä useammat väestöryhmät voivat olla fyysisesti aktiivisia ja viettää aikaa ulkona.

Ei saa myöskään unohtaa pieniä kaupunkeja ja syrjäseutuja, joissa monien väestöryhmien voi myös olla vaikea päästä urheilu- tai uimahalleihin, koska etäisyys lähimpään liikuntapaikkaan voi olla pitkä ja yhteydet hankalia.

Toinen näkökulma, jonka tulee sisältyä pohjoismaiseen ulkoilustrategiaan, on haasteet liittyen sosiaalisesti haasteellisessa ja haavoittuvassa asemassa oleviin lapsiin ja nuoriin, joille ulkoilusta voi olla paljon iloa. Heitä tulee auttaa luontokokemuksiin, jotka voivat merkitä huomattavaa arkista virkistysmahdollisuutta näille lapsille kaupungeissa tai maaseudulla. Kyseessä voi olla leikit ja tapahtumat ja toimet luonnossa, kuten ruoanlaitto nuotiolla, veistelemine, leijanrakentaminen, linturetket sekä erityisesti erilaiset sosiaalista osaamista ja kontaktia lisäävät leikit. Työ haavoittuvassa asemassa olevien lasten sosiaalisen osaamisen ja selviytymiskyvyn vahvistamiseksi voi saada paljon tukea ulkoilutoiminnasta. Sektorienvälinen yhteistyö esimerkiksi psykiatrian alan kanssa voi myös olla hyvin oleellinen vaihtoehto.

Tämän pohjalta valiokunta katsoo, että ulkoilutoiminnan mahdollisuuksien aktiivisessa hyödyntämisessä on niin suuria etuja, että Pohjoismaiden hallitusten tulee panostaa asiaan vuoden 2015 puheenjohtajakauden ohjelmassa. Panostuksesta hyötyvät sekä kansanterveys, leikkimiseen ja oppimiseen liittyvä liikkuminen ja kestävyys että haavoittuvassa asemassa olevien lasten parissa tehtävä sosiaalityö, joka antaa heille uusia taitoja ja mahdollisuuksia yhteisöllisyyteen.

Pohjoismaiden neuvosto

A 1617/kultur

Tekijä(t):
Kulttuuri- ja
koulutusvaliokunta

Dnro 14-00082-7

Pohjoismaiden neuvosto

A 1617/kultur

Tekijä(t):
Kulttuuri- ja
koulutusvaliokunta

Dnro 14-00082-7

5. Päätelmät

Edellä esitetyn perusteella kulttuuri- ja koulutusvaliokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se käynnistää ja toteuttaa ulkoiluun liittyviä tapahtumia ja toimia, muun muassa pohjoismaisen konferenssin, vuonna 2015 järjestettävän pohjoismaisen ulkoiluvuoden yhteydessä. Tapahtumia voisi olla hyödyllistä suunnitella yhteistyössä pohjoismaisten ulkoiluyhdistysten kanssa. Niissä tulee ensisijaisesti keskittyä lapsiin ja nuoriin, terveyteen, liikkumiseen ja näihin liittyen myös katuliikuntaan.

että se laatii ja panee täytäntöön urbaanin ulkoilun pohjoismaisen strategian, joka edistää kaupunkien puistojen ja ulkoilualueiden käyttöä erityisesti lasten ja nuorten osalta, ja joka voi tarjota myönteisiä kokemuksia sekä fyysistä ja sosiaalista toimintaa fyysisen ja psyykkisen terveyden edistämiseksi. Siihen liittyen laaditaan osastrategia, jossa otetaan huomioon myös suurten kaupunkien ulkopuolella, esimerkiksi syrjäseuduilla asuvat lapset ja nuoret.

että Pohjoismaiden neuvoston luonto- ja ympäristöpalkinto jaetaan vuonna 2015 pohjoismaiselle hankkeelle, kampanjalle tai vastaavalle aloitteelle, joka edistää lasten ja nuorten mahdollisuuksia aktiiviseen ulkoiluun kaupungeissa ja joka tukee fyysistä, motorista ja sosiaalista kehitystä kaupunkien puistoissa ja virkistysalueilla ja joka mielellään myös kattaa esimerkkejä ja parhaita käytäntöjä ulko-opetuksesta, yleisesti ulkona tapahtuvaan oppimiseen liittyvästä liikkumisesta ja kestävästä toiminnasta.

että se käynnistää vertailevan analyysin Pohjoismaiden kaupunkisuunnittelun säännöistä ja lainsäädännöstä viheralueiden ja virkistysalueiden saatavuuden näkökulmasta tavoitteena luoda tulevaisuuteen tähtäviä puitteita, jotta aktiivisista ulkoilumahdollisuuksista tulisi vaatimus kaupunkialueilla.

Pohjoismaiden neuvosto

A 1617/kultur

Tekijä(t):
Kulttuuri- ja
koulutusvaliokunta

Dnro 14-00082-7

Pohjoismaiden neuvosto

A 1617/kultur

Tekijä(t):
Kulttuuri- ja
koulutusvaliokunta

Dnro 14-00082-7

että se sisällyttää Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2015 Tanskan-puheenjohtajakauden ohjelmaan pohjoismaista ulkoilutoimintaa koskevan strategian ja konferenssin sekä ulkoilutoimintaan liittyviä tapahtumia ja toimia edellä mainittujen että-lauseiden mukaisesti niin, että lasten ja nuorten näkökulma otetaan huomioon ja että ulkona leikkimisestä, oppimisesta ja liikkumisesta tulee oleellinen osa puheenjohtajakauden ohjelmaa erityisesti vuonna 2015 vietettävän pohjoismaisen ulkoiluvuoden valossa.

että se antaa vuoden 2016 istunnossa suullisen selonteon ministerineuvoston työn puitteissa toteutetuista pohjoismaisen ulkoilutoimintaan liittyvistä tapahtumista ja toimista ja niistä saaduista tuloksista.

København den 31. marts 2014

Annette Lind (S)

Göran Montan (M), næstformand

Ingebjørg Amanda Godskesen (FrP)

Jorodd Asphjell (A), formand

Juliane Henningsen (IA)

Karen Ellemann (V)

Liselott Blixt (DF)

Peter Johnsson (S)

Rigmor Andersen Eide (KrF)

Sinuhe Wallinheimo (sami)

Svein Harberg (H)

Valgerður Gunnarsdóttir (Sj.)

Villum Christensen (LA)

Tuula Peltonen (sd)

Pohjoismaiden neuvosto

A 1617/kultur

Tekijä(t):
Kulttuuri- ja
koulutusvaliokunta

Dnro 14-00082-7

Pohjoismaiden neuvosto

A 1617/kultur

Tekijä(t):
Kulttuuri- ja
koulutusvaliokunta

Dnro 14-00082-7